

УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ

КАФЕДРА СОЦІАЛЬНИХ І ПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри
проф. Л. С. Шачковська
30 серпня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВВ 1.07 ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Галузь знань 08 Право
Спеціальність 081 Право
Освітня програма Право

Умань – 2021

Робоча програма з навчальної дисципліни «Право соціального забезпечення» для здобувачів фахової перед вищої освіти спеціальності 081 Право.

Розробник: старший викладач кафедри соціальних і правових дисциплін Родік Тетяна Петрівна

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри соціальних і правових дисциплін

Протокол № 1 від 30 серпня 2021 року

Завідувач кафедри

проф. Шачковська Л.С.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні науково-методичної комісії історичного факультету

Протокол № 1 від 30 серпня 2021 року

Голова науково-методичної комісії історичного факультету

проф.Священко З.В.

Пролонговано:

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) (_____) «__» __ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) (_____) «__» __ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) (_____) «__» __ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) (_____) «__» __ 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	вибіркова	вибіркова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	українська
Загальний обсяг у кредитах ЄКТС / годинах	4 / 120	4 / 120
Курс	II	II
Семестр	4	4
Кількість змістових модулів із розподілом:	4	4
Обсяг кредитів	4	4
Обсяг годин, у тому числі:	120	120
Аудиторні:	40	10
Лекційні	24	6
Семінарські / Практичні	20	4
Лабораторні	-	-
Самостійна робота	76	110
Індивідуальні завдання	-	-
Форма семестрового контролю	екзамен	екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є формування системи знань з правового регулювання соціально-забезпечувальних правовідносин в Україні; отримання студентами теоретичних знань у сфері соціального забезпечення; набуття практичних навичок застосування правових норм, що регламентують ці відносини; забезпечення усвідомлення студентами реалізації та захисту основоположних прав людини та основних наслідків порушення прав людини

Завдання дисципліни відповідно до освітньо-професійної програми є досягнення наступних компетентностей:

Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та потреби його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку права, його місця в загальній системі знань про природу й суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій.

Повага до честі й гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.

Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.

Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.

Здатність до логічного, критичного й системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

3. Результати навчання за дисципліною

Програмними результатами вивчення дисципліни «Право соціального забезпечення»

є:

Визначати вагомість та переконливість аргументів в оцінці заздалегідь не відомих умов та обставин.

Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.

Робити короткий висновок щодо окремих проблем з достатньою обґрунтованістю.

Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.

Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контекстів.

Працювати в групі, формуючи власний внесок у виконання завдань групи.

Демонструвати потрібні знання та розуміння сутності й змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права.

Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

Застосовувати набуті знання в різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти й формувати обґрунтовані правові висновки.

Готувати проекти потрібних документів відповідно до правового висновку, зробленого в різних правових ситуаціях.

Таким чином, у результаті вивчення навчальної дисципліни студент отримує:

знання: основних теоретичних положень права соціального забезпечення, понять та правової природи соціального забезпечення, порядку його надання та припинення; про суб'єкти соціально-забезпечувальних правовідносин, в тому числі за участю сім'ї; знання та розуміння предметної області права соціального забезпечення та розуміння професійної діяльності.

вміння: уміння класифікувати соціально-забезпечувальні правовідносини, з'ясовувати особливості соціально-забезпечувальних правовідносин, що регулюються правом соціального забезпечення, специфіку правової регламентації соціально-забезпечувальних правовідносин з іноземним елементом; уміння аналізувати проблеми, які виникають під час кодифікації законодавства з соціального забезпечення, пропонувати шляхи їх вирішення; порівнювати та аналізувати норми права соціального забезпечення; уміння правильно тлумачити чинне законодавство з соціального забезпечення; узагальнювати практику реалізації окремих норм права соціального забезпечення та робити відповідні висновки; уміння самостійного розв'язання практичних проблем, які виникають між учасниками соціально-забезпечувальних правовідносин, правильного застосування положень законодавства з соціального забезпечення в конкретних правових ситуаціях; уміння кваліфікувати правопорушення у сфері соціального забезпечення, за які настає певний вид відповідальності.

4. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРАВА СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Тема 1. Соціальне забезпечення як базова категорія соціальної держави, соціальної політики та права соціального забезпечення

Соціальна держава: поняття, ознаки, моделі, критерії, мета, завдання, принципи та значення. Соціальне забезпечення як складова соціальної політики. Соціальні зобов'язання держави в сфері соціального забезпечення. Соціальне забезпечення як фундаментальна категорія права соціального забезпечення. Світові системи соціального забезпечення.

Тема 2. Історія становлення і розвитку соціальної підтримки вразливих груп населення та законодавства про соціальне забезпечення

Підтримка нужденних і немічних у Київській Русі. Соціальна допомога на українських землях в литовсько-польську добу. Добродійність на українських землях козацької доби. Соціальна підтримка вразливих груп в період до другої половини XIX ст. Соціальна допомога в Росії у другій половині XIX ст. до жовтневого перевороту року. Становлення і розвиток пенсійного законодавства у дореволюційній Росії. Виникнення і розвиток законодавства про соціальне страхування у дорадянський період. Соціальне забезпечення та його законодавча база в СРСР. Формування законодавчої бази соціального забезпечення в незалежній Україні.

Тема 3. Право на соціальне забезпечення та його гарантії

Поняття та загальна характеристика права на соціальне забезпечення. Право на соціальне забезпечення в системі основних прав і свобод людини та громадянина. Права, що сприяють матеріальному забезпеченню людини в разі втрати чи недостатності трудових доходів. Право на соціальне забезпечення в міжнародно-правових актах. Гарантії права на соціальне забезпечення.

Тема 4. Організаційно-правові форми соціального забезпечення

Поняття і загальна характеристика організаційно-правових форм соціального забезпечення. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Державне соціальне забезпечення. Недержавне соціальне забезпечення.

Тема 5. Державні соціальні стандарти і державні соціальні гарантії

Поняття, мета встановлення, принципи формування державних соціальних стандартів. Система і класифікація соціальних нормативів. Прожитковий мінімум як базовий державний соціальний стандарт. Застосування державних соціальних стандартів та нормативів у сфері соціального забезпечення. Державні соціальні гарантії. Державний моніторинг застосування державних соціальних стандартів та нормативів.

Тема 6. Право соціального забезпечення як самостійна галузь права

Право соціального забезпечення як галузь національного права. Предмет права соціального забезпечення. Особливості врегульованих нормами права моделей суспільних відносин у сфері соціального забезпечення. Функції права соціального забезпечення. Система права соціального забезпечення. Право соціального забезпечення в системі права України. Співвідношення системи права соціального забезпечення та системи законодавства про соціальне забезпечення. Систематизація законодавства про соціальне забезпечення. Право соціального забезпечення як наука. Право соціального забезпечення як навчальна дисципліна.

Тема 7. Принципи права соціального забезпечення

Поняття і загальна характеристика принципів права соціального забезпечення. Принципи міжнародного права соціального забезпечення. Соціальна справедливість як загальноправовий принцип права соціального забезпечення. Зміст галузевих принципів права соціального забезпечення. Внутрішньогалузеві принципи права соціального забезпечення. Співвідношення принципів права соціального забезпечення з принципами суміжних галузей права.

Тема 8. Джерела і форми права соціального забезпечення

Джерела права соціального забезпечення: поняття, зміст, види. Поняття форм права соціального забезпечення та їх класифікація. Міжнародно-правові акти як джерела та форма права соціального забезпечення. Національні нормативно-правові акти як форма права соціального забезпечення. Локальні нормативні правові акти як форма права соціального забезпечення. Судова практика як джерело права соціального забезпечення. Колізії в праві соціального забезпечення.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2**ПРАВОВІДНОСИНИ ТА ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ****Тема 9. Правовідносини у сфері соціального забезпечення**

Поняття, основні ознаки, види правовідносин у сфері соціального забезпечення. Норми права і їх роль у виникненні та розвитку правовідносин у сфері соціального забезпечення. Юридичні факти в праві соціального забезпечення. Суб'єкти правовідносин у сфері соціального забезпечення. Об'єкти правовідносин у сфері соціального забезпечення. Зміст соціально-

забезпечувальних правовідносин. Матеріальні правовідносини у сфері соціального забезпечення. Соціально-фінансові страхові правовідносини у сфері соціального забезпечення. Процедурні правовідносини у сфері соціального забезпечення.

Тема 10. Підстави виникнення, зміни та припинення правовідносин у сфері соціального забезпечення

Юридичні факти непрацездатності в праві соціального забезпечення. Страховий і трудовий стаж та вислуга років як юридичні факти в праві соціального забезпечення. Складні життєві обставини як юридичні факти в праві соціального забезпечення. Строки у праві соціального забезпечення.

Тема 11. Юридична відповідальність у сфері соціального забезпечення

Соціальна відповідальність у сфері соціального забезпечення. Загальнотеоретичний аспект юридичної відповідальності. Юридична відповідальність у праві соціального забезпечення. Цивільно-правова відповідальність у сфері соціального забезпечення. Адміністративно-правова відповідальність у сфері соціального забезпечення. Дисциплінарна і матеріальна відповідальність у сфері соціального забезпечення. Кримінально-правова відповідальність у сфері соціального забезпечення.

Тема 12. Особлива частина права соціального забезпечення

Пенсійне право в системі права соціального забезпечення. Пенсійні системи в світі та в Україні. Загальні положення солідарної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. Види пенсій у солідарній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. Державне пенсійне забезпечення. Накопичувальна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. Недержавне пенсійне забезпечення. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття. Соціальні допомоги в системі права соціального забезпечення. Державні соціальні допомоги. Інші види допомог та заходи соціальної підтримки населення. Право соціального обслуговування в системі права соціального забезпечення. Загальні засади надання соціальних послуг. Правові засади реабілітації осіб з інвалідністю. Соціальні послуги, що надаються фізичним особам органами соціального захисту населення. Правове регулювання соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю. Соціальні послуги, що надаються дітям установами освіти. Соціальні послуги, що надаються вразливим групи населення установами охорони здоров'я. Соціальні послуги, що надаються окремим категоріям осіб.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Загальні положення права соціального забезпечення												
Тема 1. Соціальне забезпечення як базова категорія соціальної держави, соціальної політики та права соціального забезпечення	10	2	2			6	10	2				8
Тема 2. Історія становлення і розвитку	10	2	2			6	8					8

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
соціальної підтримки вразливих груп населення та законодавства про соціальне забезпечення												
Тема 3. Право на соціальне забезпечення та його гарантії	10	2	2			6	10	2				8
Тема 4. Організаційно-правові форми соціального забезпечення	8	2				6	8					8
Тема 5. Державні соціальні стандарти і державні соціальні гарантії	10	2	2			6	10	2				8
Тема 6. Право соціального забезпечення як самостійна галузь права	10	2	2			6	10					10
Тема 7. Принципи права соціального забезпечення	10	2	2			6	10					10
Тема 8. Джерела і форми права соціального забезпечення	10	2	2			6	10					10
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	78	16	14			48	76	4	2			70
Змістовий модуль 2. Правовідносини та юридична відповідальність у сфері соціального забезпечення. Окремі питання особливої частини												
Тема 9. Правовідносини у сфері соціального забезпечення	10	2	2			6	12	2				10
Тема 10. Підстави виникнення, зміни та припинення правовідносин у сфері соціального забезпечення	8	2				6	10					10
Тема 11. Юридична відповідальність у сфері соціального	10	2	2			6	12	2				10

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
забезпечення												
Тема 12. Особлива частина права соціального забезпечення	14	2	2			10	10					10
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	42	8	6			28						40
Усього годин	120	24	20			76	120	6	4			110
Модуль 2												
ІНДЗ			-	-		-			-	-	-	
Усього годин	120	24	20			76	120	6	4			110

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Соціальне забезпечення як базова категорія соціальної держави, соціальної політики та права соціального забезпечення	2	-
2.	Історія становлення і розвитку соціальної підтримки вразливих груп населення та законодавства про соціальне забезпечення	2	-
3.	Право на соціальне забезпечення та його гарантії	2	-
4.	Організаційно-правові форми соціального забезпечення	-	-
5.	Державні соціальні стандарти і державні соціальні гарантії	2	2
6.	Право соціального забезпечення як самостійна галузь права	2	-
7.	Принципи права соціального забезпечення	2	-
8.	Джерела і форми права соціального забезпечення	2	-
9.	Правовідносини у сфері соціального забезпечення	2	-
10.	Підстави виникнення, зміни та припинення правовідносин у сфері соціального забезпечення	-	-
11.	Юридична відповідальність у сфері соціального забезпечення	4	2
12.	Особлива частина права соціального забезпечення	6	-
	Разом	20	4

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Соціальне забезпечення як базова категорія соціальної держави, соціальної політики та права соціального забезпечення	6	8
2.	Історія становлення і розвитку соціальної підтримки вразливих груп населення та законодавства про соціальне забезпечення	6	8
3.	Право на соціальне забезпечення та його гарантії	6	8
4.	Організаційно-правові форми соціального забезпечення	6	8
5.	Державні соціальні стандарти і державні соціальні гарантії	6	8

6.	Право соціального забезпечення як самостійна галузь права	6	10
7.	Принципи права соціального забезпечення	6	10
8.	Джерела і форми права соціального забезпечення	6	10
9.	Правовідносини у сфері соціального забезпечення	6	10
10.	Підстави виникнення, зміни та припинення правовідносин у сфері соціального забезпечення	6	10
11.	Юридична відповідальність у сфері соціального забезпечення	6	10
12.	Особлива частина права соціального забезпечення	10	10
	Разом	76	110

8. Індивідуальні завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання передбачає проведення досліджень, конспекти наукових статей за темами модулів та складання коментарів до них або написання реферату на одну із погоджених з викладачем або запропонованих тем:

1. Історичні аспекти соціального забезпечення в Україні.
2. Принципи права соціального забезпечення.
3. Організаційно-правові форми та види соціального забезпечення в Україні.
4. Поняття та особливості джерел права соціального забезпечення.
5. Міжнародні правові акти як джерело права соціального забезпечення.
6. Конвенції МОП у сфері соціального забезпечення та їх юридичне значення.
7. Соціальні ризики: загальна характеристика.
8. Страховий стаж як юридичний факт, необхідний для пенсійного забезпечення.
9. Види страхового стажу. Співвідношення страхового і трудового стажу.
10. Допомога по безробіттю та порядок її надання.
11. Види матеріального забезпечення та соціальні послуги за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням на випадок безробіття.
12. Досвід зарубіжних країн щодо соціального забезпечення безробітних.
13. Види матеріального забезпечення та соціальні послуги за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання.
14. Нещасний випадок на виробництві: поняття та порядок розслідування.
15. Професійне захворювання: поняття і порядок встановлення зв'язку із виробництвом.
16. Види матеріального забезпечення та соціальні послуги за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.
17. МСЕК та її повноваження.
18. Поняття інвалідності, порядок встановлення групи і причини інвалідності.
19. Особливості пенсійного забезпечення осіб, зайнятих на підземних роботах, роботах за Списками № 1 і № 2 виробництв, робіт, професій, посад і показників.
20. Пенсії за особливі заслуги перед Україною.
21. Пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби.
22. Пенсійне забезпечення осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи
23. Державні допомоги сім'ям з дітьми: загальна характеристика.
24. Волонтерська діяльність у сфері надання соціальних послуг: загальна характеристика.
25. Соціальне обслуговування як вид соціального забезпечення.

Студенти можуть запропонувати свою тему роботи, попередньо узгодивши її з викладачем.

9. Методи навчання

Розповідь, пояснення, лекція, бесіда, демонстрація, ілюстрація, репродуктивні та проблемно-пошукові методи, сучасні інформаційні технології, проблемний виклад матеріалу, інтерактивні та інноваційні методи.

10. Методи контролю

Усне, фронтальне та індивідуальне опитування, поточне оцінювання під час семінарських занять, тестування, письмові роботи, оцінка за роботу над темами, винесеними для самостійного опрацювання, підготовка рефератів, ІНДЗ та повідомлень, модульний і підсумковий контроль.

11. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання проводиться відповідно до суми балів, які отримують студенти з усіх видів виконуваних робіт (теоретична підготовка, ІНДЗ, підсумковий контроль) за шкалою оцінювання: національної та ЄКТС.

Оцінка «відмінно» (А) – виставляється студенту, якщо його відповіді на завдання свідчать про глибокі, всебічні знання навчально – програмного матеріалу, основної й додаткової літератури, рекомендованої програмою по дисципліні, який в повному обсязі відповідав на всі запитання, точно формулював визначення понять, грамотно, логічно і чітко виклав матеріал, а також коли студент, при виконанні завдання, проявляє ерудицію, що свідчить про його поінформованість із заданої проблеми дисципліни.

Оцінка «добре» (ВС) виставляється студенту, який при виконанні завдань продемонстрував засвоєння навчально – програмного матеріалу, основної літератури, успішно відповідав на запитання. Як правило, оцінка у 4 бали виставляється студентам, які показали достатні знання, здібність самостійного мислення та виконання завдань.

Оцінка «задовільно» (DE) виставляється студенту, який, відповідаючи на завдання, виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі який вимагає подальшого поглиблення знань для успішної роботи за фахом. Як правило, оцінка у 3 бали виставляється тим студентам, які допустили помилки (неточності) при відповіді на запитання або мають потенційні можливості (резерви) для їх засвоєння (вирішення) під керівництвом викладача.

Оцінка «незадовільно» (FX) виставляється студенту, який не розуміється в структурі курсу, основах його змісту, при відповіді на питання не показав достатніх знань навчально – програмного матеріалу, допустив серйозні помилки при виконанні завдання.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Для денної форми навчання

Модуль 1												Модуль 2 (ІНДЗ)	Підсумковий контроль	Сума
Змістовий модуль 1								Змістовий модуль 2				Навчальний проект	Підсумковий тест	
T ₁	T ₂	T ₃	T ₄	T ₅	T ₆	T ₇	T ₈	T ₉	T ₁₀	T ₁₁	T ₁₂			
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	20	20	100

Для заочної форми навчання

Модуль 1												Модуль 2 (ІНДЗ)	Підсумковий контроль	Сума
Змістовий модуль 1								Змістовий модуль 2				Навчальний проект	Підсумковий тест	
T ₁	T ₂	T ₃	T ₄	T ₅	T ₆	T ₇	T ₈	T ₉	T ₁₀	T ₁₁	T ₁₂			

5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	20	20	100
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	-----

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
69-74	D	задовільно	
60-68	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Рекомендована література

Основна

1. Безтелесна Л.І., Пивоварчук Л.В. Інституційне забезпечення реалізації соціальних гарантій держави : монографія / Л.І.Безтелесна, Л.В. Пивоварчук. К. : Кондор, 2017. 194 с.
2. Бондаренко Г.В. Основи соціально-правового захисту / Уклад. Г.В. Бондаренко. Умань: Жовтий О.О., 2014. 124 с.
3. Гребінь Л.О. Правові засади соціальної роботи / Уклад. Л.О. Гребінь. Умань: Візаві, 2014. 142 с.
4. Право соціального забезпечення в Україні: Підручник / Сирота І.М., Харків: Одиссей, 2010. 407 с
5. Дудаш Т. І. Практика Європейського суду з прав людини: навч. посіб. / Т. І. Дудаш. 3-тє вид. К.: Алерта, 2016. 488 с.
6. Право соціального забезпечення в Україні: підручник / О. М. Ярошенко, Г. О. Барабаш, Н. М. Вапнярчук та ін.; за ред. О. М. Ярошенка. 4-те вид., переробл. і доповн. Харків: "Право", 2015.
7. Право соціального забезпечення : підручник / [О. М. Ярошенко, А. М. Слюсар, І. А. Ветуховатаін.]; за ред. О. М. Ярошенка. Харків: Право, 2019.
8. Гончаров В. О., Прилипко С. М., Шумна Л. П., Ярошенко О. М. Правове регулювання соціального обслуговування населення в сучасних умовах: проблеми теорії та практики. Харків: Юрайт, 2012. 312 с.
9. Шумна Л. П. Право на соціальну підтримку і гарантії його реалізації в умовах ринкової економіки: монографія. Чернігів: Чернігів, нац. технол. ун-т, 2014. 380 с.
10. Дубич К.В. Реформи соціальних послуг в Україні: сучасний стан і проблеми впровадження. *Аспекти публічного управління*. 2015 № 3 (17). С. 64–69.
11. Литвиненко В. М. Щодо змісту терміна "соціальні послуги" в теорії та законодавстві. *Держава і право*. Вип. 40. Київ: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2008. С. 305-311.
12. Литвиненко В. М. Співвідношення соціальних послуг і пільг у системі соціального захисту населення. *Юридична Україна*. 2012. № 11. С. 124-127.
13. Сінчук О. Правові засади реабілітації інвалідів в Україні. *Вісник Пенсійного фонду України*. 2007. 12. С. 22, 23.

14. Шумна Л. П. Соціальні пільги: сучасний стан і перспективи існування. *Актуальні проблеми права: теорія і практика*. Луганськ: Вид-во Східноукр. нац. ун-ту ім. В. Даля, 2012. № 23. С. 577–582.

15. Шумна Л. П. Соціальні послуги: спроба визначити правову природу. *Держава і право*. Вип. 54. Київ: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2011. С. 284–288.

16. Яковлева Г.О. Сутність та значення соціальної пільги як виду соціального забезпечення. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2014. Вип. 29. Ч. 2. Т. 4. С. 53.

17. Бойко М. Д. Право соціального забезпечення України : навчальний посібник / Микола Дмитрович Бойко. 5-те вид, перероб. та допов. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 447 с.

Допоміжна

1. Еудзь, А. О. Соціальні послуги бездомним особам та безпритульним дітям за законодавством України / А. О. Еудзь // Митна справа. 2013. № 6(90), ч. 2, кн. 1. С. 320–325.

2. Медвідь, А. О. Право бездомних осіб і безпритульних дітей на додатковий соціальний захист / А. О. Медвідь // Право і суспільство. 2015. № 5–2, ч. 2. С. 91–96.

3. Медвідь, А. О. Соціальний захист бездомних осіб і безпритульних дітей : дис...на здобуття наук. ступ. канд. юрид. наук : спец. 12.00.05 «Трудове право, право соціального забезпечення» / А. О. Медвідь. О., 2015. 241 с.

4. Медвідь, А. О. Соціальний захист бездомних осіб похилого віку за законодавством України / А. О. Медвідь // Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2014. Т. 2, вип. 24. С. 191-193. (Серія «Право»),

5. Литвиненко В.М. Місце соціальних послуг у системі соціального захисту // Теоретичні та практичні проблеми трудового права та права соціального забезпечення: Збірник матеріалів науково-практичного семінару / За ред. канд. юрид. наук, доцента Шумної Л.П. Чернігів: КП «Видавництво «Чернігівські обереги», 2007. С. 33–36.

6. Литвиненко В.М. Поняття «соціальні послуги» в законодавстві України // Соціально-захисна діяльність держави в умовах ринкових відносин: Матеріали науково-практичної конференції; м. Чернігів, 31 травня – 2 червня 2007 року / За ред. проф. В.С. Венедиктова. Чернігів: Українська асоціація фахівців трудового права, Чернігівський державний інститут права, соціальних технологій та праці, 2007. С. 90–93.

7. Литвиненко В.М. Правосуб'єктність фізичних осіб як отримувачів соціальних послуг // Підприємство, господарство і право. 2009. №12. С. 115–117.

8. Литвиненко В.М. Суб'єкти здійснення соціального обслуговування // Проблеми правового забезпечення праці та соціального захисту населення України в сучасних умовах: Збірник матеріалів круглого столу / За ред. канд. юрид. наук, доцента Шумної Л.П. Чернігів: КП «Видавництво «Чернігівські обереги», 2006. С. 156–162.

9. Литвиненко В.М. Фізична особа як суб'єкт надання соціальних послуг // Проблеми правового забезпечення праці та соціального захисту населення України в сучасних умовах: Збірник матеріалів круглого столу / За ред. канд. юрид. наук, доцента Шумної Л.П. Чернігів: КП «Видавництво «Чернігівські обереги», 2007. С. 149–151.

10. Литвиненко В.М. Щодо деяких категорій осіб-отримувачів соціальних послуг // Проблеми вдосконалення правового регулювання соціально-трудова відносин в Україні: Матеріали науково-практичної конференції; м. Харків, 5–6 червня 2009 р. / За ред. проф. В.С. Венедиктова. Харків: Українська асоціація фахівців трудового права. Харківський економіко-правовий університет, 2009. С. 228–292.

11. Литвиненко В.М. Щодо змісту терміна «соціальні послуги» в теорії та законодавстві // Держава і право: Збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. Випуск 40. К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2008. С. 305–311.

12. Литвиненко В.М. Щодо питання про визначення суб'єктів, які надають соціальні послуги // Актуальні проблеми розвитку законодавства про працю та соціальне забезпечення:

Тези доповідей і наукових повідомлень учасників Міжнародної науково-практичної конференції; м. Харків, 22–23 квітня 2009 р. / За ред. В.В. Жернакова. Харків: Національна юридична академія України імені Ярослава Мудрого, 2009. С. 439–442.

13. Литвиненко В.М. Щодо питання про конституційні гарантії права людини на соціальні послуги//Проблеми правового забезпечення праці та соціального захисту населення України в сучасних умовах: Збірник матеріалів круглого столу (22 квітня 2008 року). Чернігів: Видавництво ЧДПСТП, 2008. С. 70–73.

14. Литвиненко В.М. Щодо питання про співвідношення понять «соціальні послуги» та «соціальне обслуговування» // Вісник Чернігівського державного інституту права, соціальних технологій та праці (серія Право. Економіка. Соціальна робота. Гуманітарні науки): щоквартальний науковий збірник. 2008. №1. Чернігів: Чернігівський державний інститут права, соціальних технологій та праці, 2008. С. 50–53.

15. Синчук С.М., Бурак В.Я. Право соціального забезпечення України: Навч. посіб. /За ред. С.М. Синчук. К: Т-во «Знання», КОО, 2003. С. 16–18.

16. Сташків, Б. І. Право соціального обслуговування : навч. посіб. / Б. І. Сташків. К. : Знання, 2007. С. 438–459. (Вища освіта ХХІ століття).

Нормативна база

1. Конституція України // Урядовий кур'єр, № 129–130 від 13.07.96 р. К., 1996.

2. Коментар до Конституції України. Науково-популярне видання. К., 1996. 376 с.

3. Про соціальні послуги: Закон України від 19 червня 2003 року №2229-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/966-15>

4. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту : Закон України від 08.07.2011 р. № 3671-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3671-17>

5. Про протидію торгівлі людьми: Закон України від 20.09.2011 р. № 3739-VI // Верховна Рада України; Закон від 20.09.2011 № 3739-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3739-17>

6. Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування: Закон України від 13.01.2005 р. № 2342-VI // Верховна Рада України; Закон від 13.01.2005 № 2342-IV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2342-15>

7. Про попередження насильства в сім'ї: Закон України від 15.11.2001 р. № 2789-III // Верховна Рада України; Закон від 15.11.2001 № 2789-III. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2789-14>.

8. Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю: Закон України від 21.06.2001 р. № 2558-III // Верховна Рада України; Закон від 21.06.2001 № 2558-III. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2558-14>

9. Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк : Закон України від 17.03.2011 р. № 3160-VI. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3160-17>

10. Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей : Закон України від 02.06.2005 р. № 2623-IV. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2623-15>

11. Про поховання та похоронну справу : Закон України від 10.07.2003 р. № 1102-IV. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1102-15>

12. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 23.09.1999 р. № 1105-XГУ. Відомості Верховної Ради України. 1999. № 46. Ст. 403.

13. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття: Закон України від 02.03.2000 р. № 1533-III. Відомості Верховної Ради України. 2000. № 22.

14. Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні: Закон України від 21.03.1991 р. № 875-XII. Відомості Верховної Ради України. 1991. № 21. Ст. 252.

15. Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні: Закон України від 06.10.2005 р. № 2961-ГУ. Відомості Верховної Ради України. 2006. № 2. Ст. 36.

16. Про соціальні послуги: Закон України від 19.06.2003 р. № 966-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 45. Ст. 358.

17. Положення про медико-соціальну експертизу: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 03.12.2009 р. № 1317. Офіційний вісник України. 2009. № 95. Ст. 3265.

18. Інструкція про встановлення груп інвалідності: затв. наказом Міністерства охорони здоров'я України 05.09.2011 р. № 561. Офіційний вісник України. 2011. № 91. Ст. 3319.

19. Положення про індивідуальну програму реабілітації інваліда: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 23.05.2007 р. № 757. Офіційний вісник України. 2007. № 39. Ст. 1547.

20. Державна типова програма реабілітації інваліда: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 08.12.2006 р. № 1686. Офіційний вісник України. 2006. № 50. Ст. 3311.

21. Порядок забезпечення технічними та іншими засобами реабілітації осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю та інших окремих категорій населення: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 05.04.2012 р. № 321. Офіційний вісник України. 2012. № 31. Ст. 1146.

22. Про затвердження Положення про забезпечення технічними засобами реабілітації потерпілих унаслідок нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання: постанова правління Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань від 25.03.2008 р. № 23. Офіційний вісник України. 2008. № 45. Ст. 1502.

14. Інформаційні ресурси

1. www.rada.gov.ua – веб-сторінка Верховної Ради України
2. www.mon.gov.ua – веб-сторінка Міністерства освіти і науки України
3. www.nbuv.gov.ua – веб-сторінка бібліотеки ім.Вернадського
4. <https://library.udpu.edu.ua> – електронні ресурси наукової бібліотеки УДПУ ім. Павла Тичини
5. <https://www.liga.net> – Інформаційне агентство ЛІГАБізнесІнформ
6. <https://minjust.gov.ua> – Міністерство юстиції України
7. <https://court.gov.ua/reyestri-ta-sistemi> – Реєстри та системи Судової влади України
8. <http://reyestr.court.gov.ua> – Єдиний державний реєстр судових рішень
9. <http://legal-science.at.ua> – індивідуальний сайт науково-правової тематики „ПРАВОВА НАУКА”